
Jnanasya Mokshahetutvavarnanam

జ్ఞానస్య మోక్షహేతుత్వవర్ణనమ్

Document Information

Text title : Jnanasya Mokshahetutva Varnanam

File name : jnAnasyamokShahetutvavarNanam.itx

Category : devii, advice, misc

Location : doc_devii

Transliterated by : Vishwas Bhide

Proofread by : Vishwas Bhide, PSA Easwaran

Description/comments : Devigita Adhyaya 3

Acknowledge-Permission: <http://satsangdhara.net>

Latest update : April 30, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

May 1, 2021

sanskritdocuments.org

జ్ఞానస్య మోక్షహేతుత్వవర్ణనమ్

(దేవీభాగవతతః దేవీగీతాయాం తృతీయోఽధ్యాయః)

శ్రీదేవుశ్వాచ -

క్వ యూయం మన్దభాగ్యా వై క్వేదం రూపం మహాద్భుతమ్ ।

తథాపి భక్తవాత్సల్యాదీదృశం దర్శితం మయా ॥ ౧॥

న వేదాధ్యయనైరోగైర్న దానైస్తపసేజ్యయా ।

రూపం ద్రష్టమిదం శక్యం కేవలం మత్కృపాం వినా ॥ ౨॥

ప్రకృతం శృణు రాజేన్ద్ర పరమాత్మాత్ర జీవతామ్ ।

ఉదాధియోగాత్సంప్రాప్తః కర్తృత్వాదికమప్యత ॥ ౩॥

క్రియాః కరోతి వివిధా ధర్మాధర్మైకహేతవః ।

నానా యోనీస్తతః ప్రాప్య సుఖదుఃఖైశ్చ యుజ్యతే ॥ ౪॥

పునస్తత్సంస్కృతివశాన్నానాకర్మరతః సదా ।

నానాదేహాన్మూఘోతి సుఖదుఃఖైశ్చ యుజ్యతే ॥ ౫॥

ఘటీయన్త్రవదేతస్య న విరామః కదాపి హి ।

అజ్ఞానమేవ మూలం స్యాత్తతః కామః క్రియాస్తతః ॥ ౬॥

తస్మాదజ్ఞాననాశాయ యతేత నియతం నరః ।

ఏతద్ధి జన్మసాఫల్యం యదజ్ఞానస్య నాశనమ్ ॥ ౭॥

పురుషార్థసమాప్తిశ్చ జీవన్ముక్తదశాపి చ ।

అజ్ఞాననాశనే శక్తా విద్యైవ తు పటీయసీ ॥ ౮॥

న కర్మ తజ్ఞం నోపాస్తిర్విరోధాభావతో రే ।

ప్రత్యుతాశాజ్ఞాననాశే కర్మణా వైవ భావ్యతామ్ ॥ ౯॥

అనర్థదాని కర్మాణి పునః పునరుశన్తి హి ।

తతో రాగస్తతో దోషస్తతోఽనర్థో మహాన్భవేత్ ॥ ౧౦॥

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన జ్ఞానం సమాధయేన్నరః ।
 కుర్వన్నేవేహ కర్మాణీత్యతః కర్మాప్యవశ్యకమ్ ॥ ౧౧॥
 జ్ఞానాదేవ హి కైవల్యమతః స్యాత్తత్సముచ్చయః ।
 సహాయతాం వ్రజేత్కర్మ జ్ఞానస్య హితకారి చ ॥ ౧౨॥
 ఇతి కేచిద్వదన్త్యత్ర తద్విరోధాన్న సమ్భవేత్ ।
 జ్ఞానాద్ధృద్ధగ్నిభేదః స్యాద్ధృద్ధగ్నౌ కర్మసమ్భవః ॥ ౧౩॥
 యాగపద్యం న సమ్భావ్యం విరోధాత్తు తతస్తయోః ।
 తమః ప్రకాశయోర్యద్వద్యోగపద్యం న సమ్భవి ॥ ౧౪॥
 తస్మాత్ స్వాణి కర్మాణి వైదికాని మహామతే ।
 చిత్తశుద్ధ్యంతమేవ స్యుస్తాని కుర్యాత్ప్రయత్నతః ॥ ౧౫॥
 శమో దమస్తితిజ్ఞా చ వైరాగ్యం సత్త్వసమ్భవః ।
 తావత్సర్వమేవ స్యుః కర్మాణి న తతః పరమ్ ॥ ౧౬॥
 తదన్నే వైవ సంస్యస్య సంశ్రయేద్గురుమాత్మవాన్ ।
 శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠం చ భక్త్యా నిర్వాజయా పునః ॥ ౧౭॥
 వేదాన్తశ్రవణం కుర్యాన్నిత్యమేవమతస్త్రితః ।
 తత్త్వమస్యాదివాక్యస్య నిత్యమర్థం విచారయేత్ ॥ ౧౮॥
 తత్త్వమస్యాది వాక్యం తు జీవబ్రహ్మైక్యబోధకమ్ ।
 ఐక్యే జ్ఞాతే నిర్భయస్తు మద్రూపో హి ప్రజాయతే ॥ ౧౯॥
 పదార్థావగతిః పూర్వం వాక్యార్థావగతిస్తతః ।
 తత్ప్రదస్య చ వాక్యార్థో గిరేఽహం పరికీర్తితః ॥ ౨౦॥
 త్వం పదస్య చ వాక్యార్థో జీవ ఏవ న సంశయః ।
 ఉభయోరైక్యమసినా పదేన ప్రోచ్యతే బుధైః ॥ ౨౧॥
 వాక్యార్థయోర్విరుద్ధత్వాదైక్యం నైవ ఘటేత హ ।
 లక్షణాతః ప్రకర్తవ్యా తత్త్వమోః శ్రుతిసంస్థయోః ॥ ౨౨॥
 చిన్మాత్రం తు తయోర్లక్ష్యం తయోరైక్యస్య సమ్భవః ।
 తయోరైక్యం తథా జ్ఞాత్వా స్యాభేదేనాద్వయో భవేత్ ॥ ౨౩॥
 దేవదత్తః స ఏవాయమితివల్లక్షణా స్మృతా ।

స్థూలాది దేహరహితో బ్రహ్మ సమృద్ధ్యతే నరః || ౨౪||

పఞ్చీకృతమహాభూతసమ్భూతః స్థూలదేహకః |

భోగాలయో జరావ్యాధిసంయుతః సర్వకర్మణామ్ || ౨౫||

మిథ్యాభూతోఽయమాభాతి స్ఫుటం మాయామయత్వతః |

సోఽయం స్థూల ఉపాధిః స్యాదాత్మనో మే నగేశ్వర || ౨౬||

జ్ఞానకర్మేన్ద్రియయుతం ప్రాణపఞ్చకసంయుతమ్ |

మనోబుద్ధియుతం చైతత్సూక్ష్మం తత్కవయో విదుః || ౨౭||

అపఞ్చీకృతభూతోత్థం సూక్ష్మదేహోఽయమాత్మనః |

ద్వితీయోఽయముపాధిః స్యాత్సుఖాదేరవబోధకః || ౨౮||

అనాద్యనిర్వాచ్యమిదమజ్ఞానం తు తృతీయకః |

దేహోఽయమాత్మనో భాతి కారణాత్మా నగేశ్వర || ౨౯||

ఉపాధివిలయే జాతే కేవలాత్మావశిష్యతే |

దేహాత్రయే పఞ్చకోశా అస్తఃస్థాః సన్తి సర్వదా || ౩౦||

పఞ్చకోశపరిత్యాగే బ్రహ్మపుచ్చం హి లభ్యతే |

నేతినేతీత్యాదివాక్యైర్మమ రూపం యదుచ్యతే || ౩౧||

న జాయతే మ్రియతే తత్కదాచి-

న్నాయం భూత్వా న బభూవ కశ్చిత్ |

అజో నిత్యః శాశ్వతోఽయం పురాణో

న హన్యతే హన్యమానే శరీరే || ౩౨||

హతం చేన్మన్యతే హన్తుం హతశ్చేన్మన్యతే హతమ్ |

ఉభౌ తౌ న విజానీతో నాయం హన్తి న హన్యతే || ౩౩||

అణోరణీయాన్మహతో మహీయా-

నాత్మాస్య జన్తోర్నిహితో గుహాయామ్ |

తమక్రతుః పశ్యతి వీతశోకో

ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమస్య || ౩౪||

ఆత్మానం రథినం విద్ధి శరీరం రథమేవ తు |

బుద్ధిం తు సారథిం విద్ధి మనః ప్రగ్రహమేవ చ || ౩౫||

ఇన్ద్రియాణి హయానాపచర్విషయాన్స్తేషు గోచరాన్ |

ఆత్మేన్ద్రియమనోయుక్తం భోక్తేత్యాహుర్మనీషిణః ॥ 3౬ ॥

యస్త్యవిద్వాన్భవతి చామనస్కశ్చ సదాఽశుచిః ।

న తత్పదమవాప్నోతి సంసారం చాధిగచ్ఛతి ॥ 3౭ ॥

యస్తు విజ్ఞానవాన్భవతి సమనస్కః సదా శుచిః ।

స తు తత్పదమాప్నోతి యస్మాద్భూయో న జాయతే ॥ ౩౮ ॥

విజ్ఞానసారథిర్యస్తు మనః ప్రగ్రహవాన్నరః ।

సోఽధ్యనః పారమాప్నోతి మదీయం యత్పరం పదమ్ ॥ ౩౯ ॥

ఇత్థం శ్రుత్యా చ మత్యా చ నిశ్చిత్యాత్మానమాత్మనా ।

భావయేన్మామాత్మరూపాం నిదిధ్యాసనతోఽపి చ ॥ ౪౦ ॥

యోగవృత్తేః పురా స్వస్మిన్భావయేదక్షరత్రయమ్ ।

దేవీప్రణవసజ్ఞస్య ధ్యానార్థం మన్తవాచ్యయోః ॥ ౪౧ ॥

హకారః స్థూలదేహః స్వాద్రకారః సూక్ష్మదేహకః ।

ఈకారః కారణాత్మాసౌ హ్రీఙ్కారోఽహం తురీయకమ్ ॥ ౪౨ ॥

ఏవం సమష్టిదేహేఽపి జ్ఞాత్వా బీజత్రయం క్రమాత్ ।

సమష్టివ్యష్ట్యోరేకత్వం భావయేన్మతిమాన్నరః ॥ ౪౩ ॥

సమాధికాలాత్పూర్వం తు భావయిత్వైవమాదృతః ।

తతో ధ్యాయేన్నిలీనాక్షో దేవీం మాం జగదీశ్వరీమ్ ॥ ౪౪ ॥

ప్రాణాపానౌ సమౌ కృత్వా నాసాభ్యన్తరచారిణౌ ।

నివృత్తవిషయాకాఙ్క్షో వీతదోషో విమత్సరః ॥ ౪౫ ॥

భక్త్యా నిర్వాణజయా యుక్తో గుహాయాం నిఃస్వనే స్థలే ।

హకారం విశ్వమాత్మానం రకారే ప్రవిలాపయేత్ ॥ ౪౬ ॥

రకారం తైజసం దేవమీకారే ప్రవిలాపయేత్ ।

ఈకారం ప్రాజ్ఞమాత్మానం హ్రీఙ్కారే ప్రవిలాపయేత్ ॥ ౪౭ ॥

వాచ్యవాచకతాహీనం ద్వైతభావవివర్జితమ్ ।

అఖణ్ణం సచ్చిదానన్దం భావయేత్తచ్ఛిఖాన్తరే ॥ ౪౮ ॥

ఇతి ధ్యానేన మాం రాజన్ సాక్షాత్కృత్య నరోత్తమః ।

మద్రూప ఏవ భవతి ద్వయోరప్యేకతా యతః ॥ ౪౯ ॥

యోగయుక్త్యానయా దృష్ట్వా మామాత్మానం పరాత్పరమ్ ।

అజ్ఞానస్య సకార్యస్య తక్షణే నాశకో భవేత్ ॥ ౫౦॥

ఇతి దేవీభాగవతే సప్తమస్కంధేదేవీగీతాయాం

చతుస్త్రింశాధ్యాయాంతర్గతం జ్ఞానస్య మోక్షహేతుత్వవర్ణనం సమాప్తమ్ ।

ఇతి శ్రీదేవీభాగవతే దేవీగీతాయాం తృతీయోఽధ్యాయః ।

Encoded by Vishwas Bhide

Proofread by Vishwas Bhide, PSA Easwaran

——
Jnanasya Mokshahetutvavarnanam

pdf was typeset on May 1, 2021

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

